

Josep MASSOT I MUNTANER

De València i Mallorca. Escrits seleccionats

Edició a càrrec de Vicent Simbor Roig. Col·lecció Honoris Causa.

València: Publicacions de la Universitat de València, 2017, 490 p.

Al bon Josep Massot i Muntaner, savi en tots els sentits possibles del terme, ben del cert no se li escapa la veracitat de l'observació de La Rochefoucauld (la 149 de les seves *Réflexions ou sentences et maximes morales* en l'edició de 1678) segons la qual "le refus des louanges est un désir d'être loué deux fois".

I així, per tal com és home "humil" (p. 469), i en virtut de semblant "obediència monàstica" a la que l'ha dut a assumir "tantes feines d'encàrrec exigides" al llarg dels anys (p. 61), és ara també que accepta tot de distincions i d'homenatges com li arriben ja de fa temps i de totes bandes (p. 22, 371), i més que merescudament.

Refusar-s'hi fóra pecar de vanitat, de falsa modèstia. Sap que li toca entomar-ho. Potser també no pot estar-se de veure-li un cert rescabament per les "moltíssimes hores" esmerçades no ja únicament en la producció ingent de la pròpia obra, sinó en la reelaboració de la d'altri; hores "no prou reflectides als crèdits corresponents" i sovint abocades en uns "treballs que després signarien uns altres" (p. 56).

Tant és. Ara, si d'alguna cosa amb legítim i ponderat orgull el nostre homenot es vanta, és d'haver-se creat "un estol d'amics fidels i incondicionals que abasta tots els continents i que és format per persones de totes les edats, de totes les ideologies i de les professions més diverses" (p. 62). Col·legues i deixebles tots ells en una o altra mesura que, amb independència de si el Déu magnànim en què ja de ben jove va professar Massot li ho tindrà en compte en el més enllà, prefereixen avançar-se-li en aquest més ençà tot manifestant-li públicament gratitud i reconeixença.

Una darreríssima i llampant aportació en aquest propòsit és el llibre aquí breument ressenyat. Una pulcra edició de les PUV on, amb motiu del doctorat *honoris causa* concedit a Massot per la Universitat de València l'abril de 2016, conflueixen en encertada simbiosi elements propis de diversos gèneres: el de la *Festschrift*, el de la *laudatio*, el de l'inventari bibliogràfic, el de la nota autobiogràfica... Tot focalitzat entorn de l'homenatjat, en tant que autor i en tant que destinatari d'aquests "escrits seleccionats", i a recer d'un títol conjunt que no pot resultar més inequívoc quant a la consciència d'unitat lingüística i cultural d'un poble: l'estudiat per un illenc irreductible amb arrelament principatí i d'àmplia projecció valenciana.

Són els diversos textos d'indefugible encomi que li són dedicats obra d'estudiosos varis, no pas hiperbòlicament ditiràmics, sinó equànimes i amesurats: una bona mostra de com pot constituir un repte expressiu molt més exigent la prosa de lloança que no pas la de blasme. I tots ells profitosament informatius i valoratius de les mül-

tiples i vàries facetes (editor, gestor, promotor, historiador, programador...) en què s'ha desdoblant Massot al llarg de la seva fecunda existència.

Confessa a més el mateix Massot, en la “Petita història personal” redactada amb motiu de la recepció del premi d'Honor de les Lletres Catalanes el 2012, com “parlar d'un mateix és enormement incòmode” (p. 61). Per això s'hi estén poc. Però tampoc no li cal. A *The Critic as Artist* (1890) Oscar Wilde va deixar ja prou clar que la millor autobiografia del crític (de l'historiador, del filòleg, de l'investigador, de tot allò que és el personatge de què aquí es tracta) ve donada pel conjunt de la seva obra. Una afirmació vàlida, posem per cas, per a un dels mestres reconeguts de Massot, Joaquim Molas; però igualment aplicable a ell, a Massot, com prou s'encarrega de demostrar la “Bibliografia” (p. 71), més justament anomenada “Biobibliografia” (p. 7, 10, 51), que en confegeix Rafael Roca (p. 71-122).

De l'immens gavadal de publicacions de Massot (“prop de 1.200 [...] entre les quals cal anotar 84 llibres”, p. 9), a banda una onzena de papers sobre “temes valencians” (p. 131-222) per mor de l'avinentsa acadèmica que dona lloc al present volum, es reproduïx també aquí, prèvia refosa actualitzadora, una monografia pionera en el seu moment (1972) i no menys útil encara avui: *Els mallorquins i la llengua autòctona* (p. 223-342). Amb l'objectiu explícit de mostrar “la relació dels mallorquins amb la seva llengua pròpia” al llarg dels segles (p. 225). I amb la voluntat, no menys explícita, “de deixar constància una vegada més del meu compromís constant i indefallent amb la nostra llengua i amb la nostra cultura” (p. 226).

¿Cal llavors fer avinent que el desplegament de dades, dates, fets i referències de què es nodreix aquest estudi exemplifica de meravella aquella erudició que res no té de vagareig ocios, gratuït, i sí, per contra, molt de fonamentació validadora?

Mal sigui una de paper, com bé recorda Carme Gregori citant Joan Fuster (p. 397), la posteritat de Massot queda més que assegurada a través d'aquest llibre. I, amb ella, indistriablement, la d'una porció substantiva, en el temps i en l'espai, de la identitat nacional catalana: aquella que, tanmateix i malgrat tot, és, per dir-ho horacianament, “[etiam] monumentum aere perennius”.

Josep Murgades
Universitat de Barcelona